

Política d'Exposicions temporals

POLÍTICA D'EXPOSICIONS TEMPORALS

Els museus que componen la Xarxa es caracteritzen per una diversitat temàtica ja sigui vinculada amb la història del seu municipi, del món de la pesca, el comerç de proximitat o d'ultramar, etc. Però tots comparteixen un objectiu comú que és l'estudi i la divulgació del patrimoni marítim i fluvial.

Aquest document que presentem com a resultat del grup de treball de la XMMCC pretén concebre una política d'exposicions temporals per tal que sigui una eina comuna a tots els museus.

La política d'exposicions temporals ha de respondre a la qualitat científica i històrica de cadascun dels Museus. Les exposicions, que són una eina de reflexió sobre l'actualitat a través del patrimoni, s'han de concebre, no com un fi en si mateix, sinó com un mitjà per posar en valor les col·leccions del Museu i els resultats de la recerca feta sobre el patrimoni material i immaterial.

Missió

El Museu té la missió d'actuar com a impulsor del progrés social i territorial del seu entorn, des de l'òptica de la relació de Catalunya i la seva gent amb la mar.

Objectius generals

Quin és l'objectiu del museu i el seu programa d'exposicions? Quins resultats espera obtenir?

El Museu és un espai per a la interpretació i difusió de la cultura marítima catalana de forma innovadora, participativa i pròxima a la societat i al territori, mitjançant la recerca, conservació i salvaguarda del patrimoni

El Museu crea o difon exposicions temporals amb l'objectiu de:

- construir relats que vinculin la comunitat amb el patrimoni marítim i fluvial
- donar a conèixer els fons de reserva o col·leccions del Museu
- fer visible projectes de restauració, investigació al voltant d'objectes o temàtiques concretes
- crear oportunitats d'aprenentatge i participació, sempre intentant connectar amb audiències de totes les edats, interessos i habilitats
- oferir continguts rellevants per a la comunitat (efemèrides en sentit ampli o específic, així com esdeveniments programats en el territori al voltant d'una temàtica
- dur a terme polítiques culturals de col·laboració entre administracions, entitats museístiques o marítimes per tal de crear sinergies amb la mar com a eix principal i element integrador.

Objectius específics

Per a cada exposició s'haurà de reflexionar sobre :

- generar una idea principal de l'exposició
- definir molt bé els objectius atès que han de ser assolibles, rellevants i limitats en el temps
- esbossar els temes i les col·leccions a treballar
- identificar el públic objectiu i descriure quina experiència s'espera que tingui impacte social

Audiències

El Museu es compromet a concebre/difondre exposicions que representin i siguin d'interès a partir de la temàtica escollida i s'adreça a una àmplia tipologia de públics.

En el moment de la concepció el Museu ha de reflexionar sobre el públic a qui adreça l'exposició:

- públic escolar
- públic familiar/general, local, nacional i/o internacional
- públic especialitzat / sector acadèmic
- públic fidelitzat i/o nous públics

En el moment de plantejar cada exposició caldrà determinar quins són els públics potencials i la manera que comunicar-nos amb ells mitjançant un llenguatge entenedor.

Si pensem en un públic objectiu hem de:

- reflexionar si es dissenya la mostra per incidir en canvis d'opinió o actituds, si reforcem els valors existents...
- saber quins coneixements i interessos té el públic sobre el tema i que voldrà aprendre
- determinar si el públic que visitarà l'exposició seran, majoritàriament en grups: escolars, turístics, gent gran, famílies, col·lectius diversos, o de manera individual
- dissenyar-la per a un públic amb complexitat física o intel·lectual
- estimació a qui dirigim els continguts, si a un públic local amb un interès més ampli per a les temàtiques de territori o a un públic turístic amb interès general per a les temàtiques locals.

Designació d'equip professional per al projecte

S'haurà d'escollir un equip professional que desenvolupi el projecte tècnic (intern i/o extern). L'equip estarà format per personal que desenvolupi el comissariat, la conservació, el disseny, el manteniment tècnic, i altres segons necessitats... amb la responsabilitat i gestió del projecte a càrrec d'una persona amb bones habilitats comunicatives.

Criteris de selecció

- que la temàtica reflecteixi d'alguna manera els objectius estratègics del Museu.
- que l'exposició complementi el programa d'exposicions, espais expositius oberts al públic o les àrees temàtiques del Museu.
- que l'exposició sigui un mitjà de difusió de recerca realitzada en el Museu
- que la temàtica de l'exposició sigui atractiva i d'interès per al públic
- que l'exposició enriqueixi, a més, l'experiència del visitant presentant temes i idees a través de la perspectiva de la comunitat.
- que es promogui el sentit d'identitat de la comunitat i la seva connexió amb el patrimoni i cultura marítims.
- que els objectius de l'exposició siguin explícits i avaluables
- que el disseny de l'exposició segueix els estàndards actuals (estètica, llenguatge inclusiu...).

Qüestions a valorar

- si hi ha limitacions materials i pressupostàries per realitzar l'exposició, així com pressupost destinat a difusió (publicitat, màrqueting..)
- si hi ha factors tècnics que impedeixin concebre l'exposició
- si els objectes de la col·lecció es mostren de forma segura
- si es posa en valor la riquesa i la diversitat de les col·leccions del Museu, i si es poden seleccionar peces que normalment no son exhibides
- en quina mesura l'exposició té en compte qüestions socials, mediambientals o científiques de l'actualitat.
- la duració de l'exposició temporal i el desgast de la mateixa segons duració
- si l'exposició itinerarà en el futur, i si es preveu crear productes complementaris (apps, realitat virtuals...)
- si es vol programar activitats locals paral·leles sobre la mateixa temàtica de l'exposició per tal de que els objectius de la mostra arribin a altres públics.
- si els continguts de l'exposició són rigorosos

Avaluació continuada

Una exposició serà avaluada durant el període en què es mostra i, també, un cop finalitzada. Aquesta avaluació comptarà amb les eines següents i ajudaran a determinar:

- si hi ha increment de visitants al Museu durant el període de l'exposició (llibre de visites..)
- si millora la cobertura en premsa i altres mitjans com xarxes socials
- com percep el visitant els continguts/missatge de l'exposició (enquestes, avaluació d'audiències...)
- si es reben més peticions de préstec o reproducció de les peces de col·lecció exposades
- si hi ha increment de visites de grups escolars o acadèmics i/o increment de sol·licitud d'informació o accés per part de docents o professors.

Programa d'exposicions

El Museu elaborarà un programa d'exposicions revisable on especificarà

- el nombre d'exposicions que mostrarà anualment,
- la seva tipologia de gran i/o petit format,
- si són exposicions temàtiques d'objectes que complementen la permanent, o un esdeveniment temporal...)
- quines seran de producció pròpia i quantes externes.
- el nombre de llengües presents a la mostra, directament a plafó o amb fulls de sala...
- les activitats complementàries al voltant de l'exposició (programa visites, programa pedagògic, activitats entorn la temàtica expositiva...).

El programa d'exposicions inclourà també un manual del Museu que detalli les característiques bàsiques requerides per produir la museografia de l'exposició, com a ara:

- continguts: llenguatge, disseny dels textos, ubicació de cartel·les i descripcions d'objectes unificats; unificació d'ús d'abreviatures, de dates no concretes...; disseny accessible per a públic amb complexitat diversa (cos i tipus de font; interlineat; contrast de colors de fons i text..)

- espais: dimensions, planificació de circuits expositius accessibles; accessos i restriccions
- materials complementaris: il·luminació, materials d'àudio, vídeo...

Procedència dels objectes

Els objectes escollits per a l'exposició procediran de:

- les col·leccions pròpies de cada museu
- préstecs d'altres institucions o particulars
- adquisicions puntuals per tal de recolzar els continguts de la mostra creada

Estratègies de màrqueting

Per comercialitzar bé l'exposició cal conèixer l'audiència. Cal tenir present:

- en quins mitjans es busquen les informacions de lleure (mitjans tradicionals, xarxes, webs, difusió museu....
- ús d'un llenguatge atractiu en la comunicació publicitària: paraules i frases claus que reflecteixin l'experiència única que rebrà el visitant
- la inversió econòmica que el Museu pugui fer en el projecte expositiu

Ús de peces de col·leccions en l'exposició

Es remet a la documentació generada sobre la Gestió de col·leccions per a l'ús de les peces de col·lecció i els procediments en cas de préstecs de peces d'altres museus / institucions.

Preus i pressupostos

Detallar política de preus de cada Museu en el model de fitxa adjunt.

La generació d'ingressos pot ser o no un dels objectius per concebre/ difondre una exposició.

Per a determinar les despeses cal:

- determinar quin personal intern/extern es dedicarà a les diferents fases del projecte
- tenir present si la despesa és proporcional a altres projectes similars realitzats en d'altres museus o entitats culturals
- conèixer les despeses de recerca, desenvolupament, i implementació del projecte en general
- quantificar les despeses de transport i embalatge en cas d'itinerància
- determinar les despeses protocol·làries de la inauguració.

Pel que fa als ingressos, s'ha de determinar:

- possible nombre de visitants que pagaran entrada
- si el projecte pot rebre finançament de subvencions, patrocinadors, socis, ...
- si hi pot haver altres ingressos generats indirectament: publicacions, activitats, ...

Restriccions

El Museu no violarà les lleis de difamació, privacitat o propietat intel·lectual i de drets d'autor.

Procediments administratius per a la contractació

Vinculat a l'actuació general administrativa de cada entitat museística

Legislació

Aquesta política d'exposicions es regeix per la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del patrimoni cultural català.

En el marc dels plans d'actuació de la Xarxa es preveu que els museus concebin conjuntament exposicions temporals itinerants per posar en valor les col·leccions marítimes, fomentar la implicació amb el patrimoni de la mar tant des del punt de vista etnogràfic, natural, artístic, i industrial, i fer més visible tot el patrimoni i cultura marítime de cada entitat museística en tot el territori català.

A banda de tot allò especificat en els punts anteriors de la política d'exposicions, un producte expositiu concebut per la Xarxa tindrà:

- organitzar mostres conjuntes entre els diferents membres de la Xarxa o altres estructures per posar en valor les col·leccions marítimes així com programes educatius d'aquestes exposicions per fomentar la implicació amb el patrimoni de la mar tant des del punt de vista etnogràfic, natural, industrial, immaterial...
- un plantejament perquè cada museu pugui il·lustrar la mostra amb el seu patrimoni material i immaterial (objectes de col·lecció, històries, fets i esdeveniments locals..)
- un format expositiu adient als espais dels museus receptors, i un volum total adequat per raó de transport; o dos formats, un de menor format per a la seva itinerància en cas de que la mostra sigui de gran rellevància per al Museu que la produeix i requereixi de format gran
- bona resistència per itinerar durant alguns anys per als museus.

Les responsabilitats del Museu que ofereix una exposició temporal itinerant són:

- vetllar per la logística i el transport de l'exposició, sigui a l'àmbit nacional com internacional. En el cas d'exportació s'haurà de contractar un agent de duanes per fer els tràmits corresponents.
- proveir el material d'embalatge (caixes, proteccions...), seguint els principis de conservació de les peces i redactar el manual d'instruccions de muntatge de l'exposició.
- gestionar l'assegurança de l'exposició i les peces de col·lecció.
- designar un correu, en cas de ser requerit, que vetllarà per la bona recepció i manipulació de les peces durant la itinerància. Aquest procés es farà tant en la sortida com la tornada de l'exposició.
- signar, si escau, un conveni de cessió de l'exposició on es detallaran les condicions de cessió, així com les obligacions de les parts implicades, com ara compromís de difusió, producció de material gràfic per a la difusió, ús de copyright, logotips, mencions, despeses de transport i altres.
- valorar la reposició de material malmès durant el període d'itinerància
- vetllar per al bon seguiment de la itinerància.

Els museus de la Xarxa concebran un programa d'exposicions a mitjà termini que inclourà el nombre d'exposicions en el temps, les temàtiques escollides, el calendari de producció i exhibició, etc.

*Grup de treball: Mercè Toldrà, Pere Izquierdo, Gerard Cruset i tres tècnics del Museu Marítim de Barcelona
Setembre de 2019*

FITXA D'EXPOSICIONS TEMPORALS

TEMA:	
DESCRIPCIÓ:	
MOTIUS PER A L'ELECCIÓ DEL TEMA:	
OBJECTIUS:	
MÈTODES D'AVAUACIÓ:	
EQUIP DE TREBALL:	
COL·LECCIONS IMPLICADES:	
LÍMIT PRESSUPOSTARI:	
PATROCINADORS POTENCIALS:	
PROPOSTA DE NOM:	
PÚBLICS POTENCIALS:	
PREVISIÓ DE DATES / CRONOGRAMA:	
PREVISIÓ D'ESPAIS:	
PROGRAMES D'ACTIVITATS RELACIONATS	

MODEL DE PRESSUPOST D'UNA EXPOSICIÓ TEMPORAL

Descripció	Total
Recerca prèvia	- €
Comissari	- €
Suport/coordinador Museu	- €
Divers	- €
Total	- €
Restauració peces	- €
Transport peces i correus	- €
Assegurances	- €
Conservació tècnica	- €
Total	- €
Projecte	- €
Producció	- €
Audiovisuals	- €
Aparells audiovisuals	- €
Total	- €
Vigilància	- €
Neteja	- €
Subministres (llum)	- €
Total	- €
Catàleg (articulistes, traductors i altres)	- €
Catàleg (producció)	- €
Difusió/publicitat	- €
Disseny gràfic	- €
Total	- €
ALTRES CONCEPTES	
Drets	- €
Atencions Protocol·làries	- €
Traduc. documentació diversa	- €
Dietes i desplaçament personal	- €
TOTAL	- €

Exemple del Museu Marítim de Barcelona